

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים כדיוק הביא תחת הכותרת "46-14-23" שיחזור-מצולם של צוות-המערכת להתקפת האירגון-הצבאי-הלאומי (אצ"ל) לאור היום על תחנת-המישטרה ברמת-גן, התקפה בה נפל בשבי הבריטים גיבור-המח"ת דוב דוב גרונר, שנודע מאוחר יותר למות ולאחר שסירב להגן על עצמו ככית-המישטש הצבאי הבריטי ניתלה בעכו. בשיחזור השתתפו חלק ממשתתפי פעולת האצ"ל.

השבוע לפני 25 שנים עיצבה מערכת "העולם הזה" את המתכונת הקיימת עד היום של מדור-המיון-השנתי, "הסרט הטוב" לקומת "הסרט הרע", המהווים הערכה שנתית לאיכות הפרטים שהוקרנו כמהלך השנה בארץ. כמדור "דו"ח מיוחד" הביאה מערכת השבועון סיקור ערכני של פרשת קורבן ציוד-הממשל אלג'אר היים, שהואשם על-ידי המועמד באותה עת למישרת סגן

ח"כ דוב שילונסקי עם פצצה במישרד-החוץ * שירי אהבה

של דידי מנוסי * שירי מילחמה של חיים גורי *

יגאל לומד להכיר את ארץ-ישראל

העם

אצבעות ב' ג"י. ואצבעות טי-אנטי

שבועות החגים הם תקופה מתה לעיר-תונאים. במערכות העיתונאים תיממים ישר-בו כתבים ועורכים. פיהקו בשקט וקיללו את עצמם בקול רם. יכול הבצל בגואטמלה וציוד השפנים באוסטרליה גיראו המועצמ דים הרציניים והיחידים לתפוס את הכות-רית הראשית.

לפתע השתנה הכל. בחלל היהדות שני קולות. הקול הראשון היה צילצולה של סטיחית-לתי פוליטית. פרי התנגשות חדה בין אצבעות ידו של דויד בן-גוריון ולחיה הימנית של הסתדרות הציונים הכלליים (כיום המיפלגה הליברלית, ממרכיבות "הליכוד"). הקול השני היה דרם התפור צצות של 15 אצבעות טי-אנטי שלא התי-פוצצו.

היה קשר הדוק בין שני הקולות. הרא-שון סימל עובדה פשוטה אך מכרעת: לא קיימת בישראל כל אפוזיציה אמיתית ודמוקרטית. לא מימני ולא משמאל. פרט למחנה הקומאינפורמי* המושג על-ידי משה סנה. כל שאר המפלגות, הסיעות וה-אירגונים, החל מן האגף "הימני" של מפ"ם וכלה באגף הקולוני של תנועת החרות אינן, למעשה, אלא בני-מישפחה אחת ש-רבו עם אבא.

הקול השני סימל את התוצאה המהוייבת על-ידי המציאות: מחוגדי המישטרה, ה-בודדים והבלתי-מאורגנים, ששוב אינם רואים לעצמם אפיק פוליטי טיבעי למאבק. ממהומות מרד-היאמים, דרך הפצצה בבי-תו של השר פנקס ועד הפצצה במשד-החוף הישראלי מובילה דרך אחת. אין עוד בארץ אווירה ציבורית המאפשרת את התהוותן של מחתרות גדולות. אולם יחד עם זאת אין ספק שגוברת והולכת הנטייה בפניות השונות של הנוער לפנות לאמצ-עים של אלימות ולהתארגן במחתרות זעיר-רות, שכל אחת מהן מורכבת ממיספר צעירים.

פצצות

מ'ספר 2

בשעתו חששה המישטרה כי מישחו יבצע מעשה אלימות נגד שריהתחבורה המנות, דויד צבי פנקס, והעמידה שני שוטרים בפתח ביתו. הפצצה התפוצצה, שניים נעצרו, הועמדו למישטש וזוכו כי פסקי-דין מהדהד.

גורלה של פצצה מיספר 2 היה שונה. המישטרה טוענת שקיבלת הודעה במיכתב

* הקומאינפורמי היה אירגון-הגג של המיפלגות הקומוניסטיות בעולם, תחת עינו הפקוחה של סטאלין. למרות שחובות מנהיגי מפ"ם לא נכללו במיטגרת זו הם נהגו כבעלי זכויות הקומאינפורמי ה-בילעטיים במדינת ישראל, והערצתם ל-ברית-המועצות לא נפלה מזו של אנשי מק"י.

מודפס יפה על נייר משרדי דק. כתב-הבוקר שבתאי נוי (פורטנוי), מוטיקי ה-כתבים הפוליטיים בארץ, טען לעומת זאת שהמישטרה קיבלת הודעה ממדיע מישר-טרתי וחיכתה לבעל הפצצה.

כשבא-האיש היה מישרד-החוף גרוש שוטרים בלבוש אורחי. נידדות מישטרה שוטטו ביקרבת מקום. בכלזאת עלה ה-צעיר לאחד המישרדים הפחות חשובים של מישרד-החוף, ונעצר כשבתיקו פצצת-זמן של 3 ק"ג המכוננת לפיצוץ תוך 45 דקות (ולא 6 דקות כהודעתה הראשונה של המשטרה). כמות חומרי-הפנץ היתה מספקת, לפי דיעה אחת, לחבל קשת ב-קירות ובריחות אך לא להרוס את הבניין עצמו.

"אבא יוד רע!". מייד עם קבלת הודיעה, השתררה במסודות רבים, ובכלל זה במישטרה, מתיחות רבה. גרמה לכך ההשערה כי הפעם עומדת מאחורי המע-שה מחתרת רצינית. השערה זו התבססה על והותו של העציר, שלא דמה כלל לצעיר המום-מחוח.

דוב בן-יוסף שילונסקי הוא בעל קומה למטה מבינוני, פנים עגלגלים, כמעט בעל-בתיים, הנרשאים לרוב חיוך סימ-פאטי. שילונסקי בן ה-31 נולד בליטא, עבר שורת מתנות-ריכוז והשמדה נא-ציים, ונימנה עם אלה שהתגייסו עם תום המילחמה לאצ"ל, נשא אישה ועלה ארצה כחייל באוניה אלטלנה.

מאז עלייתו ארצה לא הראה סימני פעילות מיפלגתית, שירת כמפקד פלוגה קרבית במילחמה, נכנס כשותף בחברה לייצור מוזאיקה והפך אחר-כך קצב בחברה קבלנית. בנו בכורו בן שלוש ואשתו בהריון. כשהתעורר עניין השילוד מים מגרמניה הסתבך דוב שילונסקי בפי-עולת מישטרית. היתה בין האנשים שנעצרו בדרכם חזרה מירושלים אחרי ההפגנה בשערי הכנסת, וישב 10 ימים במעצר.

כששמעה אשתו על מעצר בעלה, נדר-מהה את שמרה על קור רוחה. יוסף הקטן לא הבין ופלט: "אבא ילד רע."

עיתונות

פולה והצלם

על הדלת היה תלוי שלט "מסיבה פר-טית", הכוונה היתה לארוחת-הצהריים שי-ערך ראשה-המשלה דויד בן-גוריון לכבוד הרב אירווינג מילר, נשיאה החדש הצעיר-נידחללי של הסתדרות ציוני אמריקה, ה-

שיחזור

לוחמי האצ"ל משחזרים את ההתקפה שבוצעה ב-23 בחודש אפריל 1946 על מישטרת רמת-גן, במטרה לשדוד את מחסני הנשק של המישטרה הבריטית המנדטורית. בתמונה: הלוחמים משחזרים את הציאה מהבניין.

"העולם הזה" 780
תאריך: 9.10.52

גוף בעל ההשפעה הגדולה ביותר ביהדות ארצות-הברית. בפרוודורים היו רק עיתור-נאים מעטים וצלם אחד.

בחירת מלון השרון למטרה זו לא היתה מיקרית, כיוון שבן-גוריון מבלה בו את חופשת החגים שלו בעוד אשתו פולה דואגת שלא יטרודוהו יתר על המידה. היתה זו פולה בן-גוריון שאירחה את המומונים שבאו לסעודה בלי נשותיהם. כאשר קם צלם העיתונות, ניגש אל אבא אבן ומשה שפירא שרה-פניס, שיש-בו בפרוודור ושוחחו ביניהם לפני תחיי-לת הארוחה, וביקש באדיבות רשות לצ-לם, קרבה אליו אשת ראשה-המשלה, כשחפסית שוקולד-ייצוא תחת זרועה. ו-ציוותה עליו להימנע מכל צילומים שהם, הצלם ניסה להסביר, הושק ביד רמה ונאלץ לפנות את המקום. פולה בן-גוריון ניצחה את העיתונות.

מכתבים

הגדניע

הגדניע והמגמה הצבאית הם תולדות של חינוך מיליטאריסטי כפי שהיה קיים בספרטה ובגרמניה, וכפי שקיים היום בבירת-המועצות. הגדניע והמגמה הצב-אית נותנים חינוך לאומני מובהק. הם קרשה-הקפיצה הטוב ביותר להשתלטות קבוצת אנשים בעלי שאיפות דיקטטוריות על המדינה, במדינות צבאיות כמו גר-מניה, לשעבר, נמצא הצבא מעל לכל ביי-קורת ציבורית... המגמה הצבאית היא הפיכת הנוער לבורג בתוך המכונה הנקי ראת צבא. תפקידה הוא להכין את הנוער לקראת חיים במדינה לאומנית.

אנשים

ספר שיריו השלישי תוך שנתיים של דידי (ידידיה) מנוסי, מ"מ בפלמ"ח בן 25 שהפך סטודנט לסיפרות. ביכורי בוקר, המוקדש להוריו, יצא השבוע. הטובים בין 37 שיריו הם שירי האהבה הציוניים. דוגמה: האשה — "כבד עשרה כחריש בית הראשון וכמוהו מלא ורטוב... אפל בית שחיה כפתחי מערות וכמותם מסורג ביי-אזוב... חזיה כפרח רוטט ואיתן... בטנה אמיחה וגדושה כתלתן..."

בספר השביעי של סידרת הסמבה שיצא השבוע, חסמבה באיזור המסוכן, שוב לא הסתפק יגאל מוסמינזון בהערות לימודיות כמו הסברת תורת טביעות ה-אצבעות, הסנייפרסקופ (רובה הצלפים) ו-תולדות העיר עזה; מלבד טבח הצוללת המיסתורית ממוצא סיני, ציאנג, משתתף בעלילות חסמבה גם המשורר חיים (פרחי אש) גורי שאחד מאנשי התכורה מדקלם בשבי ארבעה בתים משירו ה-מפורסם תפילה — לבחורי ישראל לפני צאתם לקרב.

יגאל אלון החליט כי אדם שנעדר מן הארץ משך שנתיים* חייב ללומדה מחדש. המסקנה: השבוע יצא בלוויית ישראל גילי, נתן אלתרמן ושלישו ירוחם כהן למסע-היכרות של כמה ימים, שהתחיל בגליל-העליון ויגיע עד לנגב.

* אלון נעדר מהארץ שנתיים לרגל ליי-מודיו באנגליה.